

Protokół Nr XXVI/2021

z XXVI sesji nadzwyczajnej Rady Gminy Tyrawa Wołoska VIII kadencji, która odbyła się w dniu 29 kwietnia 2021 r.

w Gminnym Ośrodku Kultury w Tyrawie Wołoskiej

XXVI sesja nadzwyczajna Rady Gminy Tyrawa Wołoska rozpoczęła się o godzinie 9⁰⁵.

Ad.1. Otwarcie i stwierdzenie prawomocności obrad

Przewodniczący Rady Gminy Tyrawa Wołoska Pan Mariusz Duszczyński o godzinie 9⁰⁵ otworzył obrady XXVI sesji zwykłej Rady Gminy Tyrawa Wołoska. Na podstawie listy obecności Przewodniczący Rady stwierdził, że jest odpowiednia ilość radnych do podejmowania prawomocnych uchwał, bowiem na 15 radnych w sesji bierze udział 14 radnych. Lista obecności stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego protokołu.

Przewodniczący Rady Gminy Tyrawa Wołoska Pan Mariusz Duszczyński powitał obecnych na sesji:

Wójta Gminy Tyrawa Wołoska – Panią Teresę Brzeżawską – Juszcza

Zastępcę Wójta Gminy – Pana Krystiana Domaradzkiego

Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Panią Ewę Sieradzką

Pracowników gminy

Mieszkańców

Panie i Panów radnych obecnych na sesji:

1. Radosław Babina
2. Stanisław Chabko
3. Bartłomiej Czerepaniak
4. Bożena Drzyzga
5. Mariusz Duszczyński
6. Grzegorz Górniak
7. Dawid Jach
8. Grzegorz Martowicz
9. Bartosz Nitka
10. Jacek Pisz
11. Józef Suwaj
12. Joanna Szylak
13. Andrzej Wołoszyn
14. Jan Wołoszyn

Ad.2 Proponowany porządek obrad.

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie prawomocności obrad.
2. Przyjęcie porządku obrad.

3. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023.

4. Przedstawienie oceny zasobów pomocy społecznej.
5. Zakończenie sesji.

Głosowanie – przyjęcie porządku obrad:

„Za” przyjęciem porządku obrad po zmianie głosowało 14 radnych, „przeciw” – 0, „wstrzymało się „- 0. W głosowaniu brało udział 14 radnych. Porządek został przyjęty. Lista imiennego głosowania stanowi **załącznik nr 2** do niniejszego protokołu.

Ad.3. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023.

–

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński poprosił o wyjaśnienia do projektu uchwały Kierownika GOPS Panią Ewę Sieradzką.

–

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Panie Przewodniczący, Wysoka Rado - Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Taki właśnie program Państwu przedstawiam prosząc o jego przyjęcie. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie został napisany na lata 2021-2023, określa on szczegółowe zadania do realizowania, które ukierunkowane są przede wszystkim na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, kształtowanie

i uświadomienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadry zajmującej się diagnozowaniem i profesjonalną pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Tyrawa Wołoska. Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy, na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród lokalnej społeczności oraz w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie została przeprowadzona w 2020 r. na podstawie badań ankietowych wśród mieszkańców Gminy Tyrawa Wołoska. W badaniu wzięło udział łącznie 60 osób, w tym 41 kobiet i 19 mężczyzn.

W świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako przemoc w rodzinie należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (członków rodziny),

w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Czyli wyróżniamy przemoc **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.**

Fizyczna - jest zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko jak np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, uderzenie w twarz - tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów.

Psychiczna - zawiera przymus i groźby tak jak np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyżenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, czytanie osobistej korespondencji, wyśmiewanie, lekceważenie. Przemoc psychiczna jest najczęściej występującą formą przemocy i jest bardzo trudna do udowodnienia.

Seksualna - polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych.

Ekonomiczna - o przemocy ekonomicznej mówimy wtedy, gdy jej sprawca używa pieniędzy albo innych wartości materialnych do zaspokojenia swojej potrzeby władzy i kontroli, podporządkowując sobie partnerkę lub przerzucając na nią odpowiedzialność za utrzymanie domu.

Zaniedbanie - jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: pozbawienie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.

Statystyki ogólnopolskie podają, że Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (96%), będący często pod wpływem alkoholu.

W Gminie Tyrawa Wołoska w roku 2017 interwencje z tytułu przemocy dotyczyły **7 rodzin**, w roku 2018 i 2019 – po **6 rodzin**. W 2020 roku **założono 5 „Niebieskich Kart”**, w tym: 2 założono przez pracownika socjalnego, 3 przez Policję. **Kontynuowano procedurę 1 „Niebieskich Kart” z roku ubiegłego.**

Osrodek Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej w roku 2017 dokonał **4 zgłoszenia o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy** w rodzinie, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W roku 2019 – aż **11 zgłoszeń, a w 2020 - 6.**

Ofiary przemocy domowej doświadczają lęku, cierpienia, bezsilności, przygnębienia i rozpacz; doznają ostrych psychofizycznych urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu.

Osoby doznające przemocy domowej charakteryzuje: niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania siebie, dolegliwości psychosomatyczne a bywa, że nadużywanie alkoholu i branie narkotyków.

Ofiary przemocy żyją w silnym poczuciu winy, przypisując sobie odpowiedzialność za zdenerwowanie, frustracje itp. sprawcy; są przekonane, że to ich działanie powoduje akty przemocy.

Analizując sytuację i potrzeby w tym zakresie przemocy w rodzinie ustalono, że

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Tyrawa Wołoska oraz zmniejszenie skali tego zjawiska poprzez tworzenie profesjonalnego i jednolitego systemu wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie.

Celami szczegółowymi programu są:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą

w rodzinie.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Opracowanie narzędzi badawczych (ankiety i innej), przeprowadzenie badań, opracowanie i analiza ich wyników.

1. Przygotowanie i rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów w szczególności w:

przedszkolach i szkołach na terenie gminy Tyrawa Wołoska, placówkach ochrony zdrowia, kościele parafialnym, obiektach kulturowych i sportowych na terenie gminy

2. Współpraca pomiędzy kościołami na terenie gminy, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez te instytucje lub programów nauk przedmażeńskich.

3. Współpraca z Domem Dziennego Pobytu w Rakowej w zakresie edukowania osób starszych na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz przysługujących praw osobom starszym oraz informowanie o możliwości uzyskania pomocy i wsparcia.

4. Organizacja festynów integracyjno edukacyjno profilaktycznych dla mieszkańców gminy Tyrawa Wołoska.

5. Działalność Punktu Informacyjno Konsultacyjnego w szczególności w sprawach: związanych uzależnieniami, problemami wychowawczymi z dziećmi, trudnościami życia codziennego, kryzysami małżeńskimi.

1. Organizacja pogadanek, warsztatów oraz spektakli profilaktycznych. Szeroko rozumiana praca socjalna.
2. Udzielanie indywidualnych konsultacji porad. Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą procedura „Niebieska Karta”.
2. Udzielanie informacji na temat istniejących form pomocy.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez kierowanie do całodobowych ośrodków wsparcia oraz pomoc prawna w działaniach separujących ofiarę od sprawcy przemocy.
4. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie z uwagi na zagrożenie życia i zdrowia -
5. Poszerzenie oferty wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży.

1. Dalsza działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Systematyczne wizyty w godzinach pracy Ośrodka pracowników socjalnych oraz w godzinach popołudniowo wieczornych dzielnicowych w rodzinach gdzie występuje przemoc i wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”. Ogłoszenie w prasie lokalnej lub na lokalnych portalach internetowych dot. form uzyskania m.in. pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej, terapeutycznej, rodzinnej. Opracowanie i zamieszczenie informacji na stronie internetowej.

Stosowanie procedury „Niebieska Karta”. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy. Zgłaszanie osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe.

5. Kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do Punktu Informacyjno Konsultacyjnego Kierowanie osób do programu korekcyjno edukacyjnego. Opracowanie i zamieszczenie informacji na stronie internetowej

Organizacja profesjonalnych szkoleń, podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób na co dzień zajmujących się tą problematyką, w szczególności nauczycieli, pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych,

Realizacja Programu jest możliwa wyłącznie przy ścisłej współpracy poszczególnych partnerów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W realizację założonych działań zaangażowane będą następujące podmioty:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem Placówki Wsparcia Dziennego (Świetlicy Mrówka), Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Tyrawa Wołoska, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tyrawa Wołoska, Komenda Powiatowej Policji w Sanoku, Punkt Informacyjno Konsultacyjny, Szkoła Podstawowa w Tyrawie Wołoskiej, Parafia Rzymskokatolicka w Tyrawie Wołoskiej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej SOS w Lesku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku, Poradnia Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Sanoku, NZOZ Ośrodek Zdrowia w Tyrawie Wołoskiej, Media lokalne, Kuratorzy Sądowi, Organizacje pozarządowe, inne według potrzeb.

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu gminy Tyrawa Wołoska. Możliwym jest również współudział w finansowaniu działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie monitorowana przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdanie z wykonania zadań zawartych w Programie przedłożone Radzie Gminy Tyrawa Wołoska do dnia 30 marca każdego roku

Prace redakcyjne nad dokumentem prowadziłam ja.

Kamila Solarz – pracownik socjalny przeprowadziła analizę *Ankiety dla mieszkańców Gminy Tyrawa Wołoska dotyczących zjawiska problemu przemocy w rodzinie*

Korekty tekstu dokonał Za-ca Wójta Pan Krystian Domaradzki.

Konsultacje społeczne odbyły się w dniach od 15 kwietnia 2021r. do 23 kwietnia 2021r. W trakcie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi i zastrzeżenia, co do treści dokumentu.

Dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie strategicznego dokumentu jakim jest Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021- 2023, a Wysoką Radę proszę o jego przyjęcie.

Przewodniczący Rady Gminy Tyrawa Wołoska otworzył dyskusję w tym punkcie. Pytań nie było. Przewodniczący odczytał projekt uchwały.

Głosowanie:

„Za” przyjęciem **uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023** głosowało 14 radnych, „przeciw - 0”, „wstrzymało się” – 0. Głosowało 14 radnych. Uchwała została przyjęta. Uchwała stanowi **załącznik nr 3** do niniejszego protokołu. Lista imiennego głosowania stanowi **załącznik nr 4** do niniejszego protokołu.

Ad. 4. Przedstawienie oceny zasobów pomocy społecznej.

–

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński poprosił o przedstawienie oceny zasobów pomocy społecznej Kierownika GOPS Panią Ewę Sieradzką.

– Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Panie Przewodniczący, Wysoka Rado przedstawiam Państwu Ocena zasobów Pomocy Społecznej, której opracowanie wynika z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Gmina zobowiązana jest do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w gminie Tyrawa Wołoska została przygotowana w szczególności na podstawie danych statystycznych i opisów pochodzących z dokumentów tj. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tyrawa Wołoska na lata 2021-20226 oraz rocznego Sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej za 2020 r. Według stanu na 30 czerwca 2020, liczba ludności gminy Tyrawa Wołoska wyniosła 2041 osób, z czego 49,93% stanowiły kobiety, a 50,075% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 2,16 % ludności powiatu

W 2019r. osoby powyżej 70 roku życia stanowiły 7,38% populacji ludności Gminy Tyrawa Wołoska, podczas gdy w 2016r. grupa ta stanowiła 7,06% i zauważyć można stałą tendencję wzrostową tego zjawiska. Wzrastająca liczba osób starszych

w populacji Gminy Tyrawa Wołoska jest wynikiem wydłużania się średniej długości życia zarówno mężczyzn jak i kobiet. Stanowi też ona wyzwanie dla jednostek pomocy społecznej oraz służby zdrowia, na których spoczywać będzie zapewnienie opieki specjalistycznej dla tych osób. Dużą rolę ośrodków pomocy społecznej będzie przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób w podeszłym wieku poprzez zapewnienie odpowiedniej opieki oraz rozwój usług opiekuńczych świadczonych zarówno w miejscu zamieszkania tych osób jak i w placówkach stacjonarnych.

Osoby starsze w większości nie kwalifikują się do finansowego wsparcia w ramach ośrodka pomocy społecznej. Dlatego w większości konieczne staje się propagowanie aktywnego modelu starzenia i aktywnej starości. Należy również tworzyć sprzyjające warunki dla promocji zdrowia czyli do podejmowania działań prozdrowotnych przez jednostki i zbiorowości. Edukacja bowiem jest najtańszą formą profilaktyki.

W 2020r. na zasoby mieszkaniowe Gminy Tyrawa Wołoska składa się 10 mieszkań komunalnych. Liczba ta w porównaniu do roku 2016, 2017 oraz 2018 zwiększyła się o 2 mieszkania. Gmina nie dysponuje lokalami z inną formą własności.

Liczba osób oczekujących na mieszkanie komunalne od 2017r. jest stała i wynosi 10 osób. Na lokal socjalny od 2018r. oczekuje 4 osoby.

Niespełna 2% analizowanych zasobów stanowi własność Gminy Tyrawa Wołoska, pozostałe mieszkania są własnością osób indywidualnych.

Zasób lokali socjalnych będących w posiadaniu Gminy Tyrawa Wołoska jest jednak niewystarczający do istniejących potrzeb. Ponadto istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości może wystąpić zapotrzebowanie na pomieszczenia tymczasowe. Podyktowane jest to tym, że coraz więcej jest orzeczeń sądowych o eksmisji osób bez prawa do lokalu socjalnego tzw. „eksmisji na bruk”.

Trudnością w prowadzeniu nowoczesnej polityki społecznej, jest zupełny brak na terenie Gminy Tyrawa Wołoska mieszkań chronionych. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej – *„mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę”*.

Na terenie Gminy Tyrawa Wołoska nie ma żłobków, klubów dziecięcych ani też nie funkcjonują dzienni opiekunowie. Opiekę nad dzieckiem do lat trzech zapewniają rodzice osobiście lub wynajmowane do tej funkcji są nianie w ramach prywatnych umów zlecenia. Do Urzędu Gminy w Tyrawie Wołoskiej nie wpłynął żaden wniosek o objęcie dziecka opieką w żłobku lub klubie dziecięcym albo przez dziennego opiekuna.

W Gminie Tyrawa Wołoska nie występuje niedobór miejsc w placówkach przedszkolnych, w tym oddziałach przedszkolnych prowadzonych w Szkole Podstawowej w Tyrawie Wołoskiej.

W roku 2019 w Gminie, w miejscowości Rozpucie, Stowarzyszenie o nazwie *Bieszczadzkie Dziedzictwo Kultury* w ramach projektu unijnego utworzyło przedszkole pn. *Przedszkole Nowych Szans*. Do przedszkola przyjmowane są dzieci w wieku od 3 do lat, w szczególnych przypadkach można przyjąć również dziecko, które ukończyło 2,5 roku życia.

Na terenie Gminy Tyrawa Wołoska funkcjonuje 1 szkoła podstawowa. Pomimo iż od 2016r. liczba uczniów uczęszczających do szkoły systematycznie rośnie, to od 2017r. liczba oddziałów w szkole wynosi 12. Do Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Tyrawie Wołoskiej w 2019r. uczęszczało o 61 dzieci więcej niż w 2016r. Z każdym rokiem wzrasta liczba uczniów w Szkole Podstawowej posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym. W 2019 r. wzrosła o 13 liczba dzieci korzystających ze wsparcia świetlicy szkolnej. Na terenie Szkoły nie ma świetlicy socjoterapeutycznej, jak również nie ma zatrudnionego pedagoga.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego uczniowie w większości podejmują naukę na terenie powiatu sanockiego, ale również bieszczadzkiego i leskiego.

Ważnym elementem w likwidacji problemów wykluczenia społecznego jest funkcjonowanie instytucji upowszechniania kultury. Na terenie Gminy funkcjonują: biblioteka, Gminny Ośrodek Kultury, Galerie:Galeria Rzeźby Plenerowej „Quo Vadis” Bogusława Iwanowskiego w Tyrawie Wołoskiej *Pracownia Ikon Art-Gut Lucyna i Maciej Gutowscy* Tyrawa Wołoska, „Pod cichym aniołem” Plenerowa Galeria Rzeźby w Tyrawie Wołoskiej.

Ważną część analizy potencjału ekonomicznego stanowią usługi w zakresie zabezpieczenia społecznego związane z ochroną i służbą zdrowia. Dostępność i rodzaj tego typu usług stanowi w dużej mierze wyznacznik stopy życiowej społeczeństwa, świadczy o poziomie i standardzie życia społeczności regionu, jest miarą dobrobytu

i czynnikiem wspierającym rozwój. Infrastruktura społeczna związana ze zdrowiem oraz pomocą społeczną przybiera na znaczeniu zwłaszcza w obliczu przemian demograficznych i zwiększonego zapotrzebowania na tego typu usługi wśród starzejącego się społeczeństwa. Pomoc w zakresie opieki zdrowotnej mieszkańcom Gminy świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Gabinet Lekarza Rodzinnego. NZOZ świadczy usługi zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)

w ramach umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Gabinet Lekarza Rodzinnego z roku na rok korzysta coraz to więcej osób. Sytuacja ta może oznaczać, że w Gminie zamieszkuje coraz to więcej osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.

Starzenie się społeczeństwa będzie miało bezpośrednie skutki finansowe dla systemu finansów publicznych w postaci wzrostu kosztów opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi. Ważnym elementem radzenia sobie z ekonomicznymi konsekwencjami starzenia się społeczeństwa jest zwiększenie dostępności do innowacyjnych metod leczenia oraz profilaktyki zdrowotnej wśród młodych osób, co pozwoli na ograniczenie kosztów oraz umożliwi utrzymanie większej liczby osób w grupie osób aktywnych zawodowo.

W 2019r. aż 830 osób dorosłych skorzystało z porad medycznych. W tym samym roku czynna opieka nad dziećmi i młodzieżą skierowana była do 159 osób, a 125 porad patronażowych było dla dzieci i młodzieży. W Gminie Tyrawa Wołoska mało jest instytucji realizujących zadania z zakresu polityki społecznej. Większość takich placówek znajduje się w Sanoku, na terenie Powiatu Sanockiego. Są to zarówno jednostki podległe administracji rządowej np. Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddział Jasło, Placówka Terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jak również jednostki administracji samorządowej tworzone na szczeblu powiatu jak i gminy (szpital, ośrodki zdrowia, szkoły średnie i wyższa, instytucje świadczące usługi specjalistyczne z zakresu poradnictwa prawnego, psychologicznego, interwencji kryzysowej).

Natomiast zadania Gminy z zakresu zabezpieczenia społecznego realizuje: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; od 1 września 2020r. Punkt Informacyjny – Konsultacyjny.

Jednostki te posiadają wystarczającą i wykwalifikowaną kadrę. Niedobór występuje jedynie w zakresie specjalistów z dziedziny psychiatrii, psychologii. Jednakże żeby zabezpieczyć potrzeby w tym zakresie OPS nawiązuje współpracę z PCPR w Sanoku jak również ze stowarzyszeniami działającymi na terenie województwa podkarpackiego, którzy w większości świadczą nam te usługi w ramach projektów i gmina nie ponosi żadnych kosztów finansowych. W chwili obecnej mamy zawarte porozumienie z Centrum Socjo Terapeutycznym w Rzeszowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej współpracuje z organizacjami zlokalizowanymi na terenie Sanoka, a działającymi w zakresie pomocy społecznej tj.: Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, prowadzące na terenie miasta Sanoka następujące placówki: Dom Inwalidy Bezdomnego, jadłodajnię, łaźnię wraz z punktem wydawania odzieży dla najuboższych „Dar Serca”, Zakład pielęgnacyjno opiekuńczy - NZOZ, sprawujący całodobową opiekę dla osób w podeszłym wieku; Polski Komitet Pomocy Społecznej realizujący usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób chorych lub w podeszłym wieku, a także prowadzący akcje związane z dystrybucją żywności w ramach programu unijnego PEAD, także odzieży i obuwia;

Osobną grupą są należące do trzeciego sektora stowarzyszenia, a także organizacje kościelne. Do największych i najprężniej działających w Gminie Tyrawa Wołoska zaliczamy: Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne „U Podnóża Gór Słonnych”; Stowarzyszenie *Bieszczadzkie Dziedzictwo Kultury*; Parafia Rzymskokatolicką pw. Św. Mikołaja Biskupa w Tyrawie Wołoskiej.

W ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej od 1 marca 2017r. funkcjonuje **Placówka Wsparcia Dziennego tzw. Świetlica Mrówka**, w formie opiekuńczej, dla 20 dzieci z Gminy Tyrawa Wołoska. Powstała w ramach projektu realizowanego przez Gminę Tyrawa Wołoska pn. Świetlica Mrówka

Od blisko dwóch i pół roku w Gminie Tyrawa Wołoska działa **Dzienny Dom Pobytu, prowadzony przez brzozowską Fundację w „Trosce o życie”**. Ta nowocześnie wyposażona placówka mieści się w budynku po byłej szkole w Rakowej i powstała z myślą o seniorach oraz ich bliskich. Celem działalności domu jest zapewnienie opieki osobom starszym, chorym i niesamodzielnym. Wykwalifikowany personel placówki zapewnia pensjonariuszom wszechstronne wsparcie, dba o ich aktywizację i odpowiednią kondycję psycho-fizyczną. Dom od początku dba o innowacyjne rozwiązania oraz zapewnienie wysokich standardów, jakich wymaga nowoczesna opieka senioralna.

Dom dziennego pobytu to miejsce, w którym dzień mogą spędzić seniorzy i osoby samotne. Dzienny dom seniora to odpowiedź na jedno z większych wyzwań współczesności – gwałtowne starzenie się społeczeństwa.

W Gminie Tyrawa Wołoska w okresie od 2016r. do 2019r., liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON charakteryzowała się tendencją malejącą. Na terenie Gminy na dzień 1.12.2020r. działało 33 podmiotów gospodarczych, czyli w stosunku do liczby ludności przypada ok. 16 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest niższy niż w województwie i powiecie sanockim. Sytuacja ta jednoznacznie wskazuje, że w Gminie Tyrawa Wołoska jest bardzo mało miejsc pracy. Mieszkańcy muszą poszukiwać zatrudnienia poza obrębem Gminy, między innymi w Sanoku czy Przemyśle. W rolnictwie Gminy Tyrawa Wołoska funkcjonuje tylko indywidualna gospodarka, zajmująca się produkcją drobnotowarową, w której posiadaniu jest około 91% powierzchni użytków rolnych. Wielu mieszkańców Gminy żyje przeważnie z pracy w zakładach. Produkcja roślinna zużywana jest pod potrzeby

produkcji zwierzęcej oraz na spożycie własne, w niewielkim procencie sprzedawana jako produkt bezpośredni, szczególnie w gospodarstwach agroturystycznych. Gmina liczy 466 gospodarstw rolnych (według Powszechnego Spisu Rolnego 2002), a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 4,53 ha.

Zjawisko ubóstwa związane jest z brakiem odpowiedniej ilości środków, niezbędnych do pokrycia określonego poziomu wydatków gospodarstw domowych. W ostatnich latach zostało ono silnie powiązane z zjawiskiem wykluczenia społecznego. Zjawiska te stanowią niezwykle istotne, strukturalne problemy współczesnych społeczeństw.

Według Powszechnej Encyklopedii Naukowej ubóstwo to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych, którego miernikiem jest poziom dochodów, poziom i struktura wydatków, minimum biologiczne, minimum socjalne oraz subiektywne poczucie ubóstwa.

W odniesieniu do ubóstwa w pomocy społecznej przydatna jest znajomość definicji: minimum egzystencji, minimum socjalne, bieda. Minimum egzystencji to posiadanie zasobów podtrzymujących funkcje życiowe osoby, sprawność psychofizyczną, należą do nich na przykład jedzenie, potrzeby mieszkaniowe. Minimum socjalne to zaś posiadanie takich zasobów, które podtrzymują funkcje życiowe, pozwalają na posiadanie i wychowywanie dzieci oraz na uczestnictwo w życiu społecznym co najmniej na niskim poziomie. Bieda jest stałym brakiem środków potrzebnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb

Mieszkańcy Gminy Tyrawa Wołoska zamieszkują terytorium województwa podkarpackiego, gdzie występują najniższe dochody przypadające na 1 osobę. W 2019r. dochód ten wynosił o 19,1% poniżej średniej krajowej.

W klasycznym, jednowymiarowym ujęciu, należy stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Tyrawa Wołoska są narażeni na ubóstwo dochodowe.

W obecnym czasie poważnym problemem w Polsce jest zwalnianie pracowników i rosnące bezrobocie, które według ostrożnych prognoz może wkrótce wynosić 8-9 proc. Wszystko przez zastój gospodarczy wywołany epidemią koronawirusa. Wielu pracowników obawia się, że obecna sytuacja wpłynie na ich zatrudnienie. Obniżki wynagrodzenia i zwolnienia z pracy stają się coraz bardziej powszechne, a ludzie odczuwają niepewność związaną z utrzymaniem miejsca swojego zatrudnienia lub pracy osoby bliskiej. Prognozuje się, że dziesiątki tysięcy osób stało się zagrożonych utratą pracy przez epidemię koronawirusa. W szczególnie złej sytuacji znalazły się firmy działające w branżach takich jak na przykład turystyka, gastronomia czy transport, niemniej jednak pracownicy pozostałych firm również obawiają się o swoje miejsce pracy. Sytuacja rozwija się dynamicznie i trudno jest określić jej wynik. Stan ten powoduje kolejny rodzaj ubóstwa, tzw. ubóstwo braku równowagi budżetowej, co

z kolei może prowadzić do ubóstwa warunków życia.

W związku z zaistniałą sytuacją Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej stoi nad nowymi wezwaniami i ma do realizacji kolejne zadania związane z ograniczeniem biedy wśród osób dotkniętych utratą pracy, ale również wśród osób chorych

i niepełnosprawnych, a także starszych wymagających szczególnego podejścia w okresie zwiększonego ryzyka na zachorowania na COVID-19.

Osoby starsze stanowią jedną z liczniejszych grup narażonych na wykluczenie społeczne i ubóstwo, jak również doświadczające tej trudnej sytuacji.

Ubóstwo jest jednym z głównych powodów przyznawania pomocy przez ośrodek pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego 528 zł oraz każda

osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego 701 zł, żyją w ubóstwie.

POWODY PRYZNANIA POMOCY LICZBA RODZIN LICZBA OSÓB W RODZINIE

w latach 2017 2018 2019 2017 2018 2019

UBÓSTWO 63 68 51 245 254 185

W Gminie Tyrawa Wołoska z pomocy społecznej korzysta średnio 18% wszystkich osób zamieszkujących Gminę. Najmniej osób objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej było w 2019r. Wskaźnik ten wynosił niecałe 13%.

Sytuacja ta jest związana z kilkoma czynnikami. Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w głównej mierze był spowodowany brakiem zmian kwot kryteriów dochodowych uprawniających do otrzymania pomocy.

Kolejne zmiany przepisów prawnych związanych z podwyższeniem wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych oraz podwyższenie kwot świadczeń rodzinnych jest czynnikiem, który wpłynął na ponowne obniżenie się liczby osób uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej.

Nadmienić również należy, że wiele osób pracuje za granicami kraju i nie kwalifikuje się do otrzymywania wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w większości jest postrzegany jako instytucja wypłacająca świadczenia. Niemniej jednak zauważyć należy, że w 2017r. liczba osób objętych pomocą finansową nie przekraczała 50% osób korzystających z pomocy Ośrodka, w latach 2018-2019 – przekraczała nieznacznie. Oznacza to, że wiele osób objętych jest pracą socjalną.

Stosowane metody pracy socjalnej i sposób ich realizacji: rozmowy, wizyty, elementy poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego, elementy z zakresu ubezpieczeń społecznych, pisanie wniosków i pism, obserwacja, mediacje i negocjacje.

Brak pracy, niemożliwość lub niechęć do jej podjęcia jest główną przyczyną biedy. Jednak praca nie chroni przed ubóstwem - co dziesiąty korzystający z pomocy społecznej pracuje. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią około 20% wszystkich osób korzystających ze świadczeń finansowych pomocy społecznej. Pomimo trudnej sytuacji materialnej osób starszych niestety seniorzy, ze względu na stosunkowo niskie kryteria dochodowe, nie kwalifikują się do otrzymywania świadczeń. Z danych wynika, że ponad 30% ogółu osób korzystających z pomocy społecznej w postaci świadczeń finansowych to osoby długotrwale korzystające z pomocy. Może to świadczyć o sytuacji, że z pomocy GOPS Tyrawa Wołoska korzysta stała grupa osób, które nie jest w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej.

W Gminie Tyrawa Wołoska ponad 80% osób objętych pomocą finansową Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią kobiety. Wynika to z tego, gdyż większość mężczyzn podejmuje zatrudnienie i utrzymuje rodzinę. Dane te potwierdzają, że kobiety cechuje znacznie niższy poziom aktywności zawodowej niż mężczyźni. Kobietom jest znacznie trudniej znaleźć pracę. Pracodawcy chętniej zatrudniają mężczyzn w obawie przed zwolnieniami lekarskimi związanymi z opieką nad dziećmi lub macierzyństwem.

TYP RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ LICZBA RODZIN LICZBA OSÓB w Rodzinie

w latach 2017 2018 2019 2017 2018 2019

RODZINY OGÓŁEM 108 109 92 400 378 303

liczba osób którym pomoc została przyznana wykazuje łagodną tendencję malejącą, jednak liczba rodzin korzystających z takiej pomocy pozostaje na stałym poziomie.

Z pomocy społecznej najczęściej korzystają rodziny wieloosobowe, wielopokoleniowe.

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Tyrawa Wołoska, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, które w głównej mierze dotyka osoby młode, z niewielkim stażem pracy lub bez doświadczenia zawodowego; stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych; wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych; wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży; zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, zwiększenie dostępności opieki specjalistycznej, w tym geriatrycznej; utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego; usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej, m.in. poprzez stałe doskonalenie służb społecznych; wsparcie sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami; rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Przewodniczący Rady Gminy otworzył dyskusję w tym punkcie.

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński – Była mowa o wzroście ilości uczniów w szkole – czy wynika to z tego, że zostało zamknięte gimnazjum? Tak mi się wydaje, że to jest chyba oczywiste, że ilość osób w „podstawówce” zwiększyła się z tego względu.

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Myślę, że tak - że to jest przyczyna wzrostu liczby osób w Szkole Podstawowej.

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński – Świetlica, która jest dostępna dla dzieci w Szkole Podstawowej ma większą ilość godzin. Czy nie zostało to ujęte w raporcie?

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Ja mówiłam tutaj o tym, że świetlica funkcjonuje. Pod kątem liczby godzin pracy świetlicy nie została zrobiona analiza. W tym zakresie – szkolnictwo, przedszkola - nie ma niedoborów.

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński – Wspomniane było o mieszkaniach (komunalnych i chronionych), które możemy zapewnić dla mieszkańców. Na jakich zasadach miałyby to funkcjonować. Jaki byłby koszt takiego mieszkania, jeżeli chcielibyśmy takie mieszkania w gminie mieć? Jakie jest finansowanie?

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Szanowni Państwo, koszt na pewno byłby duży. Ja nie przeliczałam tych kosztów. Natomiast samo wyposażenie takiego mieszkania jak również sfinansowanie specjalistów, którzy musieliby być zatrudnieni to są koszty bardzo duże. Jest to zadanie własne gminy. czy to będzie robione przez GOPS czy bezpośrednio przez Urząd Gminy – to nie ma to znaczenia. To są środki własne gminy. Można pozyskać jakieś dofinansowania z projektów.

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński – Jak wygląda nasza gmina na tle innych gmin? Na pewno ma Pani kontakty z innymi kierownikami. Słuchając tego miałem wrażenie, że gmina źle wygląda na tle innych.

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Panie Przewodniczący, Wysoka Rado – myślę, że gmina źle nie wygląda na tle innych gmin z tego względu, że mamy Placówkę Wsparcia Dziennego, mamy Dom Seniora, mamy cały aparat pomocy społecznej, który funkcjonuje przy OPS, różne gałęzie pomocy społecznej, które OPS nadzoruje t.j. Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, teraz powstał Punkt Konsultacyjno – Informacyjny. Myślę, że mamy się czym pochwalić. Niedobory są ale nie sądzę, że każda gmina w 100% w zakresie polityki społecznej spełnia wymagania, przede wszystkim w zakresie mieszkań. Jest to temat bardzo drażliwy i trudny. Wiąże się z dużymi środkami finansowymi. Niestety, ale gminy borykają się w tej chwili z finansami.

Przewodniczący Rady Gminy Pan Mariusz Duszczyński – Czy Koła Gospodyń Wiejskich są pomocą dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej?

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Jeżeli chodzi o Koła Gospodyń Wiejskich to my współpracujemy na zasadzie partnerstwa z Kołami w przypadku wsparcia funkcjonowania Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci. Jeżeli organizowane są jakieś występy, konkursy to wówczas Koła Gospodyń mają swoje zadania wynikające z ich Statutu czy regulaminów. Natomiast my tutaj działamy na zasadzie partnerstwa. Koła Gospodyń mogą również startować w programach, które mogą realizować na rzecz mieszkańców. I takie programy mogą składać w ramach np. Programu Alkoholowego. W 2020 r. nie było złożonego takiego programu ale to też wynikało z tego, że mamy pandemię i ciężko jest zorganizować jakieś większe przedsięwzięcie, ponieważ mamy te ograniczenia liczbowe. Ale w 2019 r. jedno ze Stowarzyszeń realizowało zadania pomocy społecznej.

Radny Pan Stanisław Chabko – Czy świadczenie socjalne można uzyskać bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, a na podstawie oświadczenia? Czy można takie świadczenie uzyskać i czy były takie świadczenia?

Kierownik GOPS Pani Ewa Sieradzka – Szanowni Państwo – każde świadczenie finansowe przyznawane jest na podstawie wywiadu środowiskowego. Nie ma możliwości przyznać świadczenia finansowego bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Jedynie praca socjalna jest prowadzona bez wywiadu środowiskowego i bez względu na dochód.

Ad. 5. Zamknięcie obrad sesji.

Wobec wyczerpania porządku obrad i braku innych pytań **o godzinie 9⁵⁶ Przewodniczący Rady Gminy Tyrawa Wołoska Pan Mariusz Duszczyński zamknął obrady XXVI nadzwyczajnej sesji w kadencji 2018-2023 dziękując obecnym za udział.**

Protokołowała:

Urszula Wiśłocka
Inspektor UG

Podmiot publikujący Urząd Gminy

Wytworzył Urszula Wiśłocka - Referent UG 2021-04-29

Publikujący Michał Kocunik - Informatyk 2021-07-15 13:30

Modyfikacja Michał Kocunik - Informatyk 2021-11-29 14:00